

Projekt: "Multidisciplinary Research Cluster on Crime in Transition - Trafficking in Human Beings, Corruption and Economic Crime"

Istraživač: prof. dr. sc. Nikoleta Radionov

Naslov: Utjecaj razvoja pravila o sigurnosti i sigurnosnoj zaštiti na kriminalizaciju pomoraca

Moderni trendovi u pomorskom prometu u posljednjih nekoliko desetljeća ukazuju na trend razvoja novih rizika od kaznenih djela počinjenih brodom ili na brodu. U to se prvenstveno ubrajaju onečišćenje morskog okoliša uljem koje se prevozi kao teret ili kao pogonsko gorivo, zatim trgovina drogom, ljudima, oružjem i drugim ilegalnim tvarima bilo tako da su isti sakriveni u teretu (kontejnerima), bilo tako da su sakriveni u dijelu broda ili brodskoj oplati. Nadalje, to je rizik od ilegalnih migracija (krijumčarenja ljudi) na isti način, kao i rizik od terorizma. Na sve ove rizike i ugroze međunarodna je zajednica odgovorila novim međunarodnim unifikacijskim instrumentima, i to prvenstveno dodacima Safety of Life at Sea Convention (SOLAS): International Safety Management Code-om (ISM Code) iz 1993 g., te International Ship and Port Security Code-om (ISPS Code) iz 2002. g. Ipak, implementacija tih novih instrumenata u praksi, čiji je cilj pridonijeti povećanju sigurnosti okoline, ali i samih pomoraca na brodu i broda kao vrlo vrijedne imovine, pokazala je razvoj novih rizika od ugroze ljudskih i radnih prava pomoraca u njihovoj provedbi. Provedeno istraživanje pokazalo je povećan trend kršenja elementarnih ljudskih prava pomoraca u kaznenom postupku na međunarodnoj razini, poput prava na prevoditelja prilikom saslušanja, kao i pravo na pravnog zastupnika. Prisutan je trend kriminalizacije pomoraca za navedena kaznena djela (prvenstveno zapovjednika broda) temeljem novog i pogrešnog oblika tumačenja zapovjedne odgovornosti, zatim kršenja radnih prava pomoraca zbog prevelikog obima novih poslova temeljem ISPS i ISM kodeksa, poput uskrate boravka na kopnu tijekom boravka broda u luci, maksimuma broja radnih sati i zagarantiranog vremena odmora i sna tijekom radnog dana i tjedna itd. Sva ova prava nastojalo se regulirati novom Konvencijom o radu pomoraca (MLC) iz 2006., no ovo je istraživanje pokazalo da su ključna, neuralgična pitanja iz ovog opusa ostala i dalje izvan područja normiranja MLC (poput kriminalizacije pomoraca), stoga se ne može govoriti o postizanju balansa između zaštite sigurnosti i sigurnosne zaštite na brodu s jedne, i zaštite prava pomoraca s druge strane.